

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 21.2.2007
KOM(2007) 61 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

**En enhetlig ram för indikatorer och referensvärden för att mäta de framsteg som gjorts
avseende Lissabonmålen för utbildning**

MEDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

En enhetlig ram för indikatorer och referensvärden för att mäta de framsteg som gjorts avseende Lissabonmålen för utbildning

1. INLEDNING

Utbildningspolitiken är en viktig del av EU:s Lissabonstrategi. Stats- och regeringscheferna har krävt ”inte bara en radikal omvandling av den europeiska ekonomin”, utan även ”ett djärvt program för att modernisera de sociala välfärds- och utbildningssystemen”¹. 2002 fastställdes målet att göra ”utbildningssystem [inom EU] till kvalitetsreferens för hela världen senast 2010”².

Som ett bidrag till Lissabonstrategin antog utbildningsministrarna dels gemensamma mål för att förbättra utbildningssystemen, dels arbetsprogrammet Utbildning 2010³ som hjälp för att uppnå dessa mål. Programmet genomförs genom metoden för öppen samordning, och indikatorer och referensvärden spelar en viktig roll för att övervaka och ge stöd vid utbytet av erfarenheter och goda lösningar.

På så vis har en enhetlig uppsättning indikatorer och referensvärden⁴ utvecklats och löpande förbättrats för att kunna tjäna som grund för de årliga statusrapporterna⁵ samt för rådets och kommissionens gemensamma rapporter till Europeiska rådets vårmöten⁶. Indikatorerna är ett komplement till de strukturindikatorer⁷ som används i arbetet med att övervaka vilka framsteg som gjorts för att uppnå de övergripande Lissabonmålen.

Vid rådets möte i maj 2005⁸ ombads kommissionen att

- ”bedöma framsteg som gjorts mot upprättande av en enhetlig ram för indikatorer och referensvärden för uppföljningen av Lissabonmålen på utbildningsområdet, inbegripet en omprövning av lämpligheten hos de befintliga indikatorer som används för övervakning av framsteg.”

och att rapportera tillbaka i slutet av 2006. Kommissionen ombads vidare att rapportera om utvecklingen av nya indikatorer på områden som IKTs inverkan på undervisning och inlärning, rörlighetens påverkan på arbetsmarknaden och den sociala bakgrunden hos studenter i eftergymnasial utbildning.

1 Rådets slutsatser, Lissabon, punkt 2.

2 Rådets slutsatser, Barcelona, punkt 43.

3 Gemensam delrapport från rådet och kommissionen: Utbildning 2010: Snabba reformer behövs om Lissabonstrategin ska lyckas (2004).

4 Rådets slutsatser av den 7 maj 2003.

5 Den senaste versionen är från maj 2006, SEK(2006) 639.

6 Se 2006 års gemensamma utbildningsrapport från rådet och kommissionen om genomförandet av arbetsprogrammet Utbildning 2010, EUT C 79, 1.4.2006, s. 1.

7 SEK(2004) 1285-2.

8 Rådets slutsatser av den 24 maj 2005 om nya utbildningsindikatorer (2005/C 141/04).

I detta meddelande föreslås därför en enhetlig ram för indikatorer och referensvärden för uppföljning av Lissabonmålen på utbildningsområdet, som för första gången helt återspeglar de mer detaljerade målen inom Utbildning 2010 (del 2). I meddelandet behandlas också mål för konvergens av utbildningsstrukturer enligt Bologna-processen för högre utbildning och Köpenhamnsprocessen för yrkesutbildning. Indikatorerna kan härledas från den statistiska infrastruktur som beskrivs i meddelandet (del 3). I meddelandet ombeds rådet anta ramen som ett hjälpmedel för att styra strategin inom Utbildning 2010 (del 4).

2. INDIKATORER OCH REFERENSVÄRDEN FÖR ÖVERVAKNING AV FRAMSTEGEN MED ATT UPPNÅ LISSABONMÅLEN

Indikatorer och referensvärden är centrala element inom utarbetandet av evidensbaserad politik och för den övervakning av framstegen som är nödvändig för Lissabonprocessen. De kan användas som verktyg för

- statistiskt stöd till central politik,
- analys av arbetet med att genomföra Lissabonmålen både nationellt och på EU-nivå,
- kartläggning av exempel som kan användas för kollegial granskning och utbyte,
- jämförelser av EU:s prestanda med andra länders, t.ex. USA och Japan.

Den nuvarande ramen med 29 indikatorer (se bilagan) och 5 referensvärden har använts för att övervaka 13 detaljerade mål under perioden 2004–2006. Den har dock uppdaterats löpande, både för att förbättra kvaliteten och för att anpassa det till strategins utveckling.

Det är nu nödvändigt att fastställa en ny ram som fullt ut återspeglar de politiska prioriteringarna i Utbildning 2010-strategin som den ser ut idag. Det föreslås att framtida indikatorer och referensvärden struktureras enligt strategins åtta centrala politikområden. Dessa är följande:

- 2.1. Ökad rättvisa inom utbildning.
- 2.2. Främja effektivitet inom utbildning.
- 2.3. Göra livslångt lärande till en verklighet.
- 2.4. Nyckelfärdigheter hos ungdomar.
- 2.5. Modernisera skolan.
- 2.6. Modernisera yrkesutbildningen (Köpenhamnsprocessen).
- 2.7. Modernisera högre utbildning (Bologna-processen).
- 2.8. Anställbarhet.

Den nya ramen kommer att kompletteras av en deluppsättning på 20 centrala indikatorer och indikatorområden (se tabellen sist i detta avsnitt), och där så behövs av ytterligare

områdesspecifika indikatorer. Detta betyder att de centrala indikatorerna i framtiden kommer att vara mer övergripande än tidigare. Genom att använda områdesspecifika indikatorer där så behövs undviker man dock att alltför mycket detaljerad information går förlorad jämfört med den nuvarande ramen. Förslaget baseras på arbete som gjorts av Eurydices europeiska enhet, Cedefop och CRELL vid Gemensamma forskningscentret i Ispra⁹ samt på råd från stående gruppen för indikatorer och referensvärden.

2.1. Ökad rättvisa inom utbildning

Behovet av att säkerställa att utbildningssystemen inom EU är både effektiva och rättvisa upprepades nyligen vid Europeiska rådets vårmöte 2006¹⁰. Som betonades i meddelandet om effektivitet och rättvisa måste man, för att kunna undersöka graden av rättvisa i utbildningssystemen, analysera i vilken utsträckning ”enskilda personer kan ta till vara utbildning vad gäller möjligheter, tillträde, behandling och resultat”¹¹. Rådet antog ett referensvärde för ungdomar som lämnar skolan i förtid, då detta är en viktig faktor när det gäller deltagandet i livslångt lärande och dagens alltmer konkurrensinriktade samhälle. Särskilda frågor som ökad jämställdhet mellan könen, integrering av etniska minoriteter och personer med funktionshinder samt minskade regionala skillnader måste också övervakas.

De centrala indikatorerna *deltagande i förskoleundervisning (1)*¹², *utbildning för elever med behov av särskilt stöd (2)* samt *ungdomar som lämnar skolan i förtid (3)* kommer att användas för att övervaka framstegen. Rättviseaspekten kommer vidare att analyseras genom att uppgifterna bryts ned efter kön, ålder och socioekonomisk bakgrund. En sammansatt indikator på *utbildningssystemens stratifiering (13)*, baserad på kvalitativa data från Eurydice, kommer att användas för att analysera vilken effekt skillnader i strukturer och institutioner har på utbildningssystemen.¹³ Arbetet med att utveckla en sammansatt indikator för lika tillgång till utbildning kommer att inledas. De centrala indikatorerna för detta politikområde är 1, 2, 3 och 13.

2.2. Främja effektivitet inom utbildning

Vikten av att på bästa möjliga sätt utnyttja de resurser som finns har uttryckts i meddelandet om effektiva investeringar i utbildning (2003)¹⁴, gemensamma lägesrapporten (2006)¹⁵ och rådets slutsatser från mars 2006¹⁶. Nyligen visades också i meddelandet ”Effektivitet och rättvisa i utbildningssystem i Europa”¹⁷ att ökad effektivitet inte behöver innebära minskad rättvisa, utan att förbättringar på båda områdena kan gå hand i hand.

Den globala indikatorn *investeringar i utbildning (19)* förblir av stor vikt. Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas privata och offentliga investeringar och investeringar i

9 Centrum för forskning om livslångt lärande – baserat på indikatorer och referensvärden (Ispra, I), Gemensamma forskningscentret.

10 Europeiska rådet den 23–24 mars 2006, rådets slutsatser punkt 23.

11 Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet. Effektiva och rättvisa utbildningssystem i Europa, KOM(2006) 481.

12 Se tabellen i slutet av avsnitt 2.

13 Eurydice, Nyckeldata om utbildning i Europa.

14 KOM(2002) 779 slutlig, 10.1.2003.

15 Att modernisera utbildningen: ett avgörande bidrag till välfärd och social sammanhållning i Europa, EUT C 79, 1.4.2006, s. 1.

16 Rådets slutsatser från Europeiska rådets möte i Bryssel den 23–24 mars 2006, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/sv/ec/89031.pdf

17 KOM(2006) 481.

sektorn för högre utbildning, som är förhållandevis underfinansierad jämfört med globala konkurrenter.

Enbart investeringsindikatorer räcker dock inte för att mäta investeringarnas effektivitet, som snarare är en fråga om vad man får för pengarna. Utveckling av metoder och begrepp i syfte att skapa sammansatta indikatorer för investeringars effektivitet kommer att genomföras i samarbete med CRELL. Central indikator för detta politikområde är indikator 19.

2.3. Göra livslångt lärande till verklighet

Livslångt lärande är avgörande inte bara för konkurrenskraft, anställningsbarhet och ekonomiskt välstånd, utan också för social integrering, aktivt medborgarskap och personlig tillfredsställelse hos dem som bor och arbetar i en kunskapsbaserad ekonomi¹⁸.

Deltagande i utbildning sker i flera olika miljöer och med olika hjälpmedel, bl.a. IKT. Att ha minst avslutad gymnasieutbildning eller motsvarande anses helt nödvändigt för att kunna ha ett yrkesliv och fullt ut delta i livslångt lärande. Rådet har antagit ett referensvärde som innebär att år 2010 skall minst 85 % av alla ungdomar ha avslutad gymnasieutbildning. Att uppdatera och förbättra vuxnas kunskaper var också något som rådet lyfte fram genom att anta ett referensvärde som innebär att 2010 skall 12,5 % av den vuxna befolkningen delta i livslångt lärande¹⁹.

Övervakningen av de framsteg som görs med att förverkliga livslångt lärande kommer att mätas med hjälp av centrala indikatorer om *vuxnas deltagande i livslångt lärande* (16) och *den vuxna befolkningens kunskaper* (17), vilket kommer att göra det möjligt att analysera tillgången till och graden av deltagande liksom kunskapsnivåerna inom olika åldersgrupper. Indikatorn för graden av *andelen ungdomar med avslutad gymnasieutbildning* (9) kommer att användas för att övervaka det europeiska referensvärdet och unga människors intresse för att delta i livslångt lärande. Centrala indikatorer för detta politikområde är indikatorerna 9, 16 och 17.

2.4. Nyckelkompetenser hos ungdomar²⁰

Vid Europeiska rådets möte i Lissabon 2000 beslutades att man i ett europeiskt ramverk skulle definiera de nya grundläggande färdigheterna som en central åtgärd i EU:s reaktion på globaliseringen och förskjutningen mot kunskapsbaserade ekonomier. Vid Europeiska rådets möte i Barcelona²¹ upprepades behovet av att förbättra befolkningens grundläggande kompetenser. 2002 antog rådet en resolution om livslångt lärande²² och de ”nya grundläggande färdigheterna”. Kommissionen har antagit en rekommendation om

18 Rådets slutsatser, Lissabon, den 23–24 mars 2000.

19 Rådets slutsatser av den 5–6 maj 2003 om referensnivåer för genomsnittliga resultat i Europa inom allmän utbildning och yrkesutbildning (referensvärden). (2003/C 134/02). URL: http://europa.eu.int/eur-lex/pri/sv/oj/dat/2003/c_134/c_13420030607sv00030004.pdf

20 Med nyckelfärdigheter avses här de färdigheter som alla individer behöver för personlig tillfredsställelse och utveckling samt för aktivt medborgarskap, social integrering och möjlighet till sysselsättning.

21 Rådets slutsatser, Barcelona den 15–16 mars 2002, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/sv/ec/71069.pdf

22 Rådets resolution om livslångt lärande av den 27 juni 2002, EUT C 163, 9.7.2002, s. 1.

nyckelkompetenser för livslångt lärande²³, där åtta kompetenser definieras som mest avgörande för den som vill leva och arbeta i ett kunskapsbaserat samhälle²⁴.

Som ett erkännande av hur viktigt det är att tillgodogöra sig dessa nyckelkompetenser antog rådet ett särskilt referensvärde på området, nämligen att minska andelen 15-åringar med lässvårigheter i EU med minst 20 % jämfört med år 2000.

Centrala indikatorer finns för följande nyckelkompetenser: *läsförståelse samt baskunskaper i matematik och naturvetenskap (4)*, *språkkunskaper (5)*, *IKT-kunskaper (6)*, *medborgerliga kompetenser (7)* och *färdigheter för att ”lära sig lära” (8)*. Centrala indikatorer för detta politikområde är indikatorerna 4, 5, 6, 7 och 8.

2.5. Modernisera skolan

I slutsatserna från Lissabon identifierades läroplaner²⁵ och organisationsfrågor²⁶ som centrala frågor som måste tas upp inom Lissabonstrategin. Rådet föreslog att verktyg som självutvärdering för skolor är viktiga och underströk behovet av utbildning i användning av sådana verktyg²⁷.

Att förbättra kvaliteten på grundläggande lärarutbildning och att se till att alla verksamma lärare löpande deltar i vidareutbildning har också bedömts vara centrala faktorer när det gäller att säkerställa utbildningens kvalitet²⁸.

Övervakning av framstegen på detta område kommer att göra med hjälp av centrala indikatorer som *ungdomar som lämnar skolan i förtid (3)*, *skolförvaltning (10)*, *skolor som lokala utbildningscentrum med flera syften (11)* samt *kompetensutveckling för lärare (12)*. Information om organisationsstrukturer inom utbildning kommer att tillhandahållas av Eurydice²⁹. De centrala indikatorerna för detta politikområde är 3, 10, 11 och 12.

2.6. Modernisera yrkesutbildningen

Inom Köpenhamnsprocessen³⁰ för ökat samarbete inom yrkesutbildning föreslås att reformer och investeringar bl.a. bör inriktas på att göra yrkesutbildning attraktivare för arbetsgivare,

23 Kommunikation på modersmålet, kommunikation på främmande språk, matematiskt kunnande och grundläggande vetenskaplig och teknisk kompetens, digital kompetens, ”lära att lära”, interpersonell, interkulturell och social kompetens samt medborgerlig kompetens, företagarganda och kulturella uttrycksformer.

24 Förslag till Europaparlamentets och rådets rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande, KOM(2005) 548 slutlig, 1.11.2005.

25 Inom en europeisk ram bör de nya grundläggande färdigheter som skall ges genom livslångt lärande definieras – rådets slutsatser (Lissabon 2000).

26 Skolor och utbildningscentrum som alla bör ha Internet-uppkoppling, bör utvecklas till lokala utbildningscentrum för många ändamål som är öppna för alla – rådets slutsatser (Lissabon 2000).

27 Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 12 februari 2001 om europeiskt samarbete om kvalitetsbedömning inom skolutbildningen [EGT L 60, 1.3.2001].

28 Se de gemensamma europeiska principerna för lärarkompetens och kvalifikationer: http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/principles_en.pdf

29 Se t.ex. nyckeldata om utbildning i Europa 2005.

30 European Commission Achieving the Lisbon goal: the contribution of VET: Final report to the European Commission 1-11-04 .

http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/studies/maastricht_en.pdf

öka deltagandet i yrkesutbildning samt förbättra kvaliteten på och flexibiliteten hos grundläggande yrkesutbildning.

Övervakning av framstegen på detta område kommer att göras med hjälp av den centrala indikatorn *andelen ungdomar med avslutad gymnasieutbildning (9)* (uppdelad per yrkesgren). Var inom utbildningssystemet som grundläggande yrkesutbildning är tillgänglig kommer att analyseras med indikatorn *utbildningssystemens stratifiering (13)*. Den områdesspecifika indikatorn för deltagande i yrkesutbildning kommer att göra det möjligt att analysera företagens roll vad avser personalens deltagande i kompetensutveckling och hur den finansieras. Centrala indikatorer för detta politikområde är indikatorerna 9 och 13.

2.7. Modernisera högre utbildning

Att modernisera högre utbildning är avgörande för EU:s mål att bli en konkurrenskraft kunskapsbaserad ekonomi³¹.

Kommissionen har betonat att sektorn för högre utbildning inom EU är förhållandevis underfinansierad jämfört med våra globala konkurrenter³². Med tanke på den viktiga roll som universiteten spelar inom forskning i EU borde EU:s mål att senast 2010 investera 3 % av BNP i FoU innebära ökade investeringar i forskning vid universiteten³³. Kommissionen har också föreslagit ett referensvärde som innebär att minst 2 % av BNP (både privat och offentlig finansiering) senast år 2015 skall gå till att modernisera sektorn för högre utbildning.

Rådet har som ett europeiskt referensvärde satt en ökning med 15 % i antalet studenter som tar examen i matematik, vetenskap och teknik, och detta senast 2010.

Bolognaprocessen spelar en viktig roll. Målet är att skapa ett område för högre europeisk utbildning (ett mål som satts för 2010) där rörligheten för universitetsstudenter och arbetstagare med högre utbildning skall underlättas med hjälp av en gemensam examensstruktur på kandidat-, masters- och doktorsnivå.

Övervakning av framstegen på detta område kommer att göras med hjälp av centrala indikatorer för *antalet utexaminerade från högre utbildning (14)*, *rörlighet över gränserna bland studenter inom högre utbildning (15)* och *investeringar i utbildning (19)*. Centrala indikatorer för detta politikområde är indikatorerna 14, 15 och 19.

2.8. Anställbarhet

Ökad sysselsättning är ett av de viktigaste måtten på framgång inom Lissabonstrategin³⁴. Vid flera möten inom Europeiska rådet har konkreta mål fastställts avseende sysselsättningsnivåer, sysselsättning bland äldre arbetstagare och bland kvinnor³⁵. Vikten av sysselsättning stärktes

31 Informella Europeiska rådet i Hampton Court (oktober 2005): Meddelandet "Europeiska värderingar i en globaliserad värld – Kommissionens bidrag till stats- och regeringschefernas oktobermöte", KOM(2005) 525.

32 Att mobilisera Europas intellektuella resurser: skapa möjligheter för universiteten att lämna sitt fulla bidrag till Lissabonstrategin, KOM(2005) 152.

33 Se "Mer forskning och innovation – Att investera i tillväxt och sysselsättning: En gemensam strategi". KOM(2005) 488, 12.10.2005. Delar av investeringarna i FoU går till övergripande investeringar i institutioner för högre utbildning.

34 Ordförandeskapets slutsatser, Lissabon 2000.

35 Ordförandeskapets slutsatser, Lissabon 2000.

genom nylanseringen av Lissabonstrategin³⁶. Utbildningsnivå och nyckelkompetenser, som bl.a. omfattar företaganda, är de viktigaste faktorerna som avgör en individs anställbarhet och anpassningsförmåga genom hela livet³⁷. En central indikator för att övervaka området anställbarhet är *befolkningens utbildningsnivå (18)* och *den vuxna befolkningens kunskaper (17)*. Denna indikator kommer att analyseras tillsammans med *avkastningen på utbildning (20)*. Ytterligare uppgifter planeras om antalet unga människor som tar sig in på arbetsmarknaden³⁸. Arbetet med att utveckla en sammansatt indikator kommer att inledas. Centrala indikatorer för detta politikområde är indikatorerna 17, 18 och 20.

2.9. Slutsats

Ovanstående avsnitt i detta meddelande har lett till kartläggningen av 20 centrala indikatorer, som överensstämmer med de politiska prioriteringar som gjorts inom Utbildning 2010-strategin. Rådet uppmanas anta dessa 20 indikatorer som ett hjälpmedel för att leda och styra strategin.

20 centrala indikatorer för att övervaka hur Lissabonmålen för utbildning uppfylls	
1) Deltagande i förskoleundervisning	12) Kompetensutveckling för lärare
2) Utbildning för elever med behov av särskilt stöd	13) Utbildningssystemens stratifiering
3) Ungdomar som slutar skolan i förtid	14) Antalet utexaminerade från högre utbildning
4) Läsförståelse samt baskunskaper i matematik och naturvetenskap	15) Rörlighet över gränserna bland studerande inom högre utbildning
5) Språkkunskaper	16) Vuxnas deltagande i livslångt lärande
6) IKT-kunskaper	17) Den vuxna befolkningens kunskaper
7) Medborgerliga kompetenser	18) Befolkningens utbildningsnivå
8) Färdigheter för att "lära sig lära"	19) Investering i utbildning
9) Andelen ungdomar med avslutad gymnasieutbildning	20) Avkastningen på utbildning
10) Skolförvaltning	
11) Skolor som lokala utbildningscentrum med flera syften	

9 centrala indikatorer – 1, 3, 4, 9, 14, 15, 16, 18 och 19 – finns redan och har använts för att övervaka uppföljningen av Lissabonmålen för utbildning. De övriga 11 indikatorerna avser områden där arbete pågår. Arbetet med att inrätta en enhetlig ram för indikatorer pågår alltså fortfarande. Indikatorerna kompletteras av fem europeiska referensvärden för 2010 som

36 Ordförandeskapets slutsatser, Lissabon 2006.

37 European Higher Education in a world-wide perspective, SEK(2005) 518.

38 Tillfällig modul i arbetskraftsundersökningen 2009.

rådet antagit. Referensvärdena kommer även i fortsättningen att vara nödvändiga verktyg för att övervaka framstegen vad gäller Lissabonmålen för utbildning³⁹. Flera av dessa referensvärden spelar också en viktig roll som mål inom EU:s sysselsättningsstrategi.

- 1) Högst 10 % av eleverna lämnar skolan i förtid
- 2) Minskning med minst 20 % av andelen elever som inte har grundläggande läsförståelse
- 3) Minst 85 % av alla ungdomar skall ha gymnasieutbildning
- 4) Ökning på minst 15 % av antalet utexaminerade i matematik, vetenskap och teknik, och motsvarande minskning i snedfördelningen mellan könen
- 5) 12,5 % av den vuxna befolkningen skall delta i livslångt lärande

3. DATAKÄLLOR TILL STÖD FÖR INDIKATORERNA OCH REFERENSVÄRDENA

Data till stöd för ovanstående indikatorer och referensvärden kommer från Europeiska statistiksystemet (ESS, avsnitt 3.1) och, på rådets begäran, från nya undersökningar som ännu inte genomförts eller från andra internationella undersökningar där behovet av uppgifter på EU-nivå har beaktats (avsnitt 3.2).

ESS följer den uppförandekod för europeisk statistik som det hänvisas till i kommissionens meddelande om medlemsstaternas och gemenskapens statistikmyndigheters oberoende, integritet och ansvar⁴⁰. Det är önskvärt att alla uppgifter som används inom ramen följer bestämmelserna i uppförandekoden.

3.1. Indikatorer som grundas på uppgifter från Europeiska statistiksystemet (ESS)

Den statistiska infrastruktur som krävs för att ta fram uppgifter inom ESS är en kombination av flera datakällor (undersökningar och uppgifter som samlats in i samband med administration) och gemensamma instrument och metoder (handböcker, klassifikationer, register, definitioner, begrepp etc.). Då framtagningen av statistik inom EU är beroende av de nationella statistiksystemen är det nödvändigt att ha lämpliga nationella strukturer som kan leverera harmoniserade uppgifter.

Det finns ett antal källor på EU-nivå som tillhandahåller uppgifter om utbildning, och de kan delas in i två grupper:

Först är det den årliga Unesco/OECD/Eurostat-samlingen (UOE) om medlemsstaternas formella utbildningssystem (antagning, antal utexaminerade, personal, finansiering etc.), undersökningen av fortbildning på yrkesutbildningsområdet som görs vart femte år och samlar in uppgifter om utbildning inom företag samt vuxenutbildningsundersökningen, som också den görs vart femte år och samlar in uppgifter om utbildningsmönster bland vuxna och

39 Rådets slutsatser (2003). Indikatorer till stöd för dessa fem referensvärden är integrerade i den uppsättning på 20 indikatorer som beskrivs i meddelandet.

40 KOM(2005) 217. Den europeiska uppförandekoden för statistik grundar sig på 15 principer. EU:s regeringar och statistikmyndigheter förbinder sig att följa de principer som fastställs i koden, och vilka täcker den institutionella miljön samt statistiska processer och resultat.

där följande indikatorer ingår: *deltagande i förskoleundervisning (1)*, *IKT-kunskaper (6)*, *antalet utexaminerade från högre utbildning (14)*, *rörlighet över gränserna bland studenter inom högre utbildning (15)*, *vuxnas deltagande i livslångt lärande (16)* samt *investeringar i utbildning (19)*.

Dessa specifika undersökningar kompletteras av allmänna informationskällor som arbetskraftsundersökningen (AKS) och den nya EU-undersökningen av inkomst- och levnadsvillkor. Sådana undersökningar ger uppgifter om utbildning som kan länkas till socioekonomiska variabler. Uppgifter om utbildning kan även fås från tillfälliga moduler i de olika undersökningarna, men då med mer oregelbundna intervall. Andra specifika källor (undersökningar om IKT i hushåll och företag) ger uppgifter om specialiserade ämnen, eller kan användas för bakgrundsinformation. Från dessa källor kan uppgifter om följande indikatorer hämtas: *Antalet ungdomar som lämnar skolan i förtid (3)*, *IKT-kunskaper (6)*, *andelen ungdomar med avslutad gymnasieutbildning (9)*, *vuxnas deltagande i livslångt lärande (16)*, *befolkningens utbildningsnivå (18)* samt *avkastningen på utbildning (20)*. Möjligheten att samla in data om *utbildning för elever med behov av särskilt stöd (2)* kommer att undersökas.

ESS-källor ger vidare ett stort antal indikatorer som beskriver utbildningssystemen med avseende på indata, processer, utdata och resultat. Sådana kontextuella indikatorer ger en mer detaljerad och fullständig bild av ett lands prestanda och används för att ytterligare förbättra analysen. De offentliggörs regelbundet av Eurostat.

Eurostat och ESS strävar alltid efter att bibehålla kvaliteten på statistiken, särskilt genom att kartlägga de områden där det krävs ytterligare förbättringar. Datainsamlingen inom UOE genomgår för närvarande en kvalitetsöversyn som kommer att leda till ett flerårigt förbättringsprogram.

För att säkerställa tillgången till och kvaliteten på uppgifter för produktion och utveckling av statistik om utbildning och livslångt lärande har kommissionen föreslagit en förordning⁴¹. I denna ramförordning beskrivs vilka områden som skall ingå, kvalitetskrav samt vissa genomförandeåtgärder. Så snart denna förordning har antagits har kommissionen för avsikt att inleda arbetet med särskilda genomförandeakter som täcker UOE:s datainsamling och undersökningen om vuxenutbildning.

På nationell nivå finns ett snabbt ökande intresse för att ta fram internationellt jämförbara uppgifter. Ett antal länder har därför utvecklat en statistikinфраstruktur i form av registersystem och/eller instrument för longitudinella undersökningar samt panel- och kohortundersökningar för att enklare kunna ta fram uppgifter på skol- och elevnivå över en längre tid.

Sådana initiativ följs på EU-nivå för att uppgifterna från sådana nationella system på sikt skall kunna användas på aggregerad nivå. På elevnivå skulle sådana nya initiativ göra det enklare att följa upp en elevs ”karriär”, och vad gäller utbildningsinrättningar (skolor, universitet etc.) skulle det kunna förbättra möjligheten att fastställa pålitliga urvalsramar samt fungera som källa för vissa grundläggande uppgifter om skolsystem som också de skulle kunna användas aggregerat på EU-nivå. Dessa initiativ inom ESS bör uppmuntras av kommissionen i samband

41 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om framställning och utveckling av statistik om utbildning och livslångt lärande – KOM(2005) 625.

med följande indikatorer: *skolförvaltning (10)*, *skolor som lokala utbildningscentrum med flera syften (11)*, *kompetensutveckling för lärare (12)* samt *utbildningssystemens stratifiering (13)*.

3.2. Indikatorer som grundas på uppgifter utanför Europeiska statistiksystemet

ESS kan inte tillhandahålla en statistisk infrastruktur för samtliga av de indikatorer som rådet tar upp i sina slutsatser av den 24 maj 2005, eller för de indikatorer och referensvärden som beskrivs i detta meddelande⁴².

Eurydice⁴³ och Cedefop tar fram kontextuella uppgifter och indikatorer till stöd för ramen. Uppgifterna tas fram i samarbete med Eurostat.

OECD arbetar med att ta fram indikatorer om läsförståelse samt *baskunskaper i matematik och vetenskap (4)* genom PISA-undersökningen⁴⁴ och samordnar dessutom arbetet med ett antal nya indikatorer.

Kommissionen håller för närvarande på att förbereda specifika undersökningar på två områden: Ungdomars *kunskaper i främmande språk* och *förmåga att ta till sig nya kunskaper*. I båda fallen har rådet begärt att få se detaljerade förslag på hur undersökningarna skulle kunna utformas.⁴⁵

- Vad gäller **språkkunskaper (5)** har kommissionen föreslagit metoder för utveckling av verktyg som kan användas för att samla in uppgifter till den europeiska indikatorn för språkkunskaper⁴⁶. Med detta meddelande och rådets slutsatser från maj 2006⁴⁷ som grund har kommissionen inrättat en rådgivande nämnd som består av nationella experter.
- Vad gäller **färdigheter för att ”lära sig lära” (8)** har man inom *European Network of Policy-Makers for the Evaluation of Education Systems* utvärderat möjligheten att i en pilotundersökning i flera länder implementera befintliga metoder. Kommissionen har lagt fram en rekommendation om att utveckla ett undersökningsinstrument. Kommissionen kommer nu att inrätta lämpliga strukturer för att kunna utveckla undersökningsinstrumentet och för pilotprojektet, som beräknas genomföras under 2007.

Som rådet efterfrågade i sina slutsatser från maj 2005 har kommissionen upprättat samarbetsavtal med internationella organisationer på flera områden.

- På området **kompetensutveckling för lärare (12)** samarbetar kommissionen med OECD, som för närvarande håller på att utarbeta en undersökning om lärare där även deras kompetensutveckling ingår.
- På området **den vuxna befolkningens kunskaper (17)** har kommissionen, i nära samarbete med medlemsstaterna, kartlagt vilka uppgifter EU behöver. Det

42 EUT C141, 10.6.2005, s. 4.

43 Europeiska Eurydice-enheten och nätverket av nationella Eurydice-enheter.

44 Programme for International Student Assessment.

45 Rådets slutsatser (maj 2005).

46 ”Den europeiska indikatorn för språkkunskaper”, KOM(2005) 356, 1.8.2005.

47 Rådets slutsatser om den europeiska indikatorn för språkkunskaper (2006/C 172/01.)

undersöks för närvarande huruvida dessa behov skulle kunna täckas av den undersökning inriktad på att mäta vuxnas färdigheter som OECD håller på att utarbeta, eller om det är nödvändigt att ta fram en ny EU-undersökning.

- På området **medborgerliga kompetenser (7)** samarbetar kommissionen med medlemsstaterna för att kartlägga behovet av uppgifter och för att förbereda en europeisk modul i den framtida International Civics and Citizenship Education Study (ICCS) som kommer att genomföras under 2008/09 och som kommer att samla in uppgifter om utbildning för aktivt medborgarskap.

Det är uppenbart att medlemsstaterna måste delta i undersökningar som samordnas av andra internationella organisationer om det skall vara möjligt att säkerställa jämförbara data mellan länder och få en sammanhängande statistisk infrastruktur. Så långt det är möjligt kommer kommissionen att säkerställa att data tas fram i enlighet med riktlinjerna i uppförandekoden för europeisk statistik, som också kommer användas för att kvalitetsbedöma resultaten.

4. SLUTSATSER

Rådet uppmanas att göra följande:

- Ge sitt stöd till ramen för indikatorer för mätning av de framsteg som gjorts för att uppfylla Lissabonmålen.
- Uttrycka sitt fortsatta fulla stöd för utvecklingen av de nya indikatorer som behövs inom ramverket.
- Uppmuntra förbättringen av ESS-datainsamlingen, vilken bör ske i nära samarbete med medlemsstaterna i berörda statistiska arbetsgrupper.

Medlemsstaterna uppmanas att göra följande:

- Fullt ut delta i undersökningar för utveckling av de nya indikatorer som kartlagts inom ramen, och samarbeta med kommissionen för att säkerställa att dessa undersökningar genomförs.

Kommissionen kommer att göra följande:

- Lägga fram detaljerade undersökningsförslag för rådet innan nya större undersökningar inleds.
- Rapportera till rådet i början av 2007 om de framsteg som gjorts med att förbereda en europeisk undersökning om ungdomars kunskaper i främmande språk, vilken kan ligga till grund för rådets beslut om vidare åtgärder.
- Rapportera till rådet i början av 2008 om indikatorramens genomförande och om medlemsstaternas deltagande i arbetet med att utveckla de nya indikatorer som EU har behov av.
- Tillsammans med medlemsstaterna inleda arbetet med att definiera ett EU-referensvärde om att senast 2015 avsätta minst 2 % av BNP till att modernisera sektorn för högre utbildning.

- Senast 2010 rapportera till rådet om EU:s och medlemsstaternas uppföljning om de fem europeiska referensvärdena för 2010, tillsammans med förslag på vilken roll referensvärdena kan spela efter 2010.

BILAGA

FÖRTECKNING ÖVER 29 INDIKATORER FÖR ATT ÖVERVAKA DE FRAMSTEG SOM HITTILLS GJORTS INOM UTBILDNINGSEKTORN (2003–2006)

(Indikatorerna för mätning av de fem referensvärdena i fetstil)

1. Lärares ålder (% av lärare äldre än 50 år i grundskola/gymnasieskola)
2. Antalet ungdomar
3. Andelen elever per lärare
4. **Avslutad gymnasieutbildning**
5. **Andel elever (i %) med otillräcklig läsförståelse (PISA)**
6. 15-åringars läsförståelse (PISA)
7. 15-åringars kunskaper i matematik (PISA)
8. 15-åringars kunskaper i naturvetenskap (PISA)
9. Ursprungligen lågutbildades deltagande i utbildning
10. Andel studerande inom matematik, naturvetenskap och teknik som procentandel av samtliga studerande
11. Andel utexaminerade i matematik, naturvetenskap och teknik som procentandel av samtliga utexaminerade
12. **Totalt antal personer med högskoleexamen i matematik, naturvetenskap och teknik (tillväxt)**
13. Antal personer med högskoleexamen i matematik, naturvetenskap och teknik per 1000 invånare
14. Offentliga utgifter för utbildning
15. Privata utgifter för utbildningsinrättningar
16. Företagens utgifter för kompetensutveckling
17. Totala utgifter för utbildningsinrättningar per elev, uttryckt i köpkraftsstandard
18. Totala utgifter för utbildningsinrättningar per elev, jämfört med BNP
19. **Deltagande i livslångt lärande, åldersgruppen 25–64 år, alla, lågutbildade**
20. Deltagande i kompetensutveckling, alla företag

21. Deltagande i kompetensutveckling, utbildningsföretag
22. Deltagande i utbildning, åldersgruppen 15–24 år
23. **Andelen ungdomar som lämnar skolan i förtid, åldersgruppen 18–24 år**
24. Fördelningen av elever på de främmande språk som studerats
25. Genomsnittligt antal främmande språk som varje elev studerat
26. Lärares rörlighet inom Erasmus och Leonardo
27. Erasmus-studenters och Leonardo-lärares rörlighet
28. Andelen utländska studerande vid universitet/högskola som procent av samtliga studerande, per nationalitet
29. Andelen studenter från ursprungslandet som studerar utomlands